

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania T. N.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w P.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 8 lutego 2022 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 31 marca 2021 r., sygn. akt III AUa [...],

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w P. na rzecz T. N. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 31 marca 2021 r., III AUa [...], oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 22 maja 2019 r., VII U [...], zmieniającego decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w . P. z dnia 26 października 2018 r. i przyznającemu ubezpieczonemu T. N. prawo do emerytury od dnia 1 października 2018 r.

Organ rentowy zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 32 ust. 1a pkt 1 w związku z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 291 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna) w związku z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43).

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne wymagające zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy w kwestii potrzeby zmiany dotychczasowej wykładni przepisu art. 32 ust. 1a w związku z art. 184 ustawy emerytalnej w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r., która budzi poważne wątpliwości i zastrzeżenia, a ponadto wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych. W szczególności w ocenie organu rentowego istotna jest odpowiedź na pytanie, czy do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się okresy niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczony wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Warunkiem skuteczności wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występujących w sprawie problemów w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy

przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Sformułowanie zagadnień prawnych powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisów, które nie poddają się jednoznacznej wykładni, a ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Równocześnie zadaniem Sądu Najwyższego jako najwyższego organu sądowego Rzeczypospolitej Polskiej nie jest działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym przez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania dla osiągnięcia celu ujednolicenia praktyki stosowania przepisów prawa pozytywnego.

Powyższych wymagań skarżący organ rentowy jednak nie spełnił i nie zdołał wykazać występowania w sprawie wskazanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia z 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09 (OSNP 2011 nr 19-20, poz. 260) wskazał, że w art. 184 ustawy emerytalnej ustawodawca utrwalił sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki stażu szczególnego i ogólnego, i zadeklarował ich przyszłe prawo do emerytury w wieku wcześniejszym. Przez wydanie tego przepisu nastąpił stan związania, to jest zobowiązania się przez Państwo do powstrzymania się od jakiegokolwiek ingerencji w istniejące prawo tymczasowe. Wobec tego przewidziana w ustawie ekspektatywa prawa do emerytury nie mogła wygasnąć na skutek nowej regulacji ustalania stażu zatrudnienia. Gwarancji przyszłego prawa do emerytury złożonej wobec osób, o których mowa w art. 184 ustawy, ustawodawca nie mógł już naruszyć przez ustalenie innego sposobu wyliczenia ich stażu ubezpieczenia. Stąd ocena, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r. Ten sam pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z 13 lipca 2011 r., I UK 12/11 (LEX nr 989126). Zakres stosowania powołanego przez organ rentowy art. 32 ust. 1a ustawy emerytalnej został precyzyjnie określony również w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 10 lipca 2008 r., K 33/06 (OTK-A 2008 nr 6, poz. 106), w którym Trybunał stwierdził, że

oceniana zmiana może mieć zastosowanie wyłącznie na przyszłość. Przepis ten nie ma więc zastosowania do stanów faktycznych powstałych przed jego wejściem w życie. Sąd Najwyższy w wyroku z 14 maja 2019 r., III UK 123/18 (OSNP 2020 nr 4, poz. 35) wskazał, że pod pojęciem "wykonywanie pracy w szczególnych warunkach" należy rozumieć okresy pozostawania w stosunku pracy na stanowiskach, na których praca uznawana jest za wykonywaną w szczególnych warunkach, niezależnie od tego, czy w okresach tych wynagrodzenie było wypłacane za czas wykonywania pracy, za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy, czy też zamiast wynagrodzenia pracownik otrzymywał zasiłek z tytułu choroby lub macierzyństwa. Zatem w świetle dotychczasowego utrwalonego i konsekwentnego orzecznictwa Sądu Najwyższego, argumentacja organu rentowego nie znajduje usprawiedliwienia.

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Wobec niewykazania przez organ rentowy istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o kosztach postępowania orzekając na podstawie art. 98 k.p.c.